

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7*
IMPLEMENTATION OF THE STUDENT CARE AND SUPPORT SYSTEM
IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS UNDER OFFICE OF NAKHON
RATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 7

ศศิธร ทุ่มกระโทก¹, จำรัส มุ่งเผือกกลาง² และ พจน์ เจริญสันเทียะ³

Sasitor Tumkratok¹, Chamrat Mungfaoklang² and Phot Charoensanthia³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhon Ratchasima College

¹Corresponding Author's Email: sasitorntumkatok@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 2,507 คน กลุ่มตัวอย่างกำหนดขนาดตามตารางเครจซี่ มอร์แกน จำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรเน้นการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนโดยใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐาน การส่งเสริมพัฒนานักเรียนผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย การป้องกันและช่วยเหลือด้วยการวางแผนสนับสนุน และการส่งต่อ

* Received 14 March 2025; Revised 17 April 2025; Accepted 25 April 2025

นักเรียนที่มีปัญหาหรือความต้องการพิเศษไปยังผู้เชี่ยวชาญอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่

คำสำคัญ: การดำเนินงาน, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, การศึกษามัธยมศึกษา

Abstract

The purpose of this research is to This research aimed to (1) study the operation of the student support system in basic education institutions under the Nakhon Ratchasima Primary Education Area Office, District 7, 2) to compare the operation of the student support system in basic education institutions under the Nakhon Ratchasima Primary Education Area Office, District 7, classified according to the status and size of the educational institution, 3) to study the guidelines for the development of the student support system in basic education institutions. The population and sample group include school administrators and teachers. The sample was determined according to the Krejcie Morgan table of 333 people, and the research tools used were questionnaires and interviews. Statistics used to analyze the data include frequency, percentage, mean, standard deviation. Tests of T and F values.

The results showed that: 1) The operation of the student care system in basic education institutions under the Nakhon Ratchasima Primary Education Area Office, District 7 is at a high level in general and 2) the comparison of the operation of the student support system in basic education institutions by position is not different. When looking at each aspect, it was found that there was a statistically significant difference at the .05 level, classified according to the level of the educational institution. When examined individually, it was found that there was a statistically significant difference at the .05 level. Screening students using standardized tools Promoting student development through a variety of activities Prevention and assistance by planning, support, and referral of students with problems or special needs to specialists quickly and efficiently. For timely development and problem solving

Keywords: Implementation, Student Care, Basic Education Institutions

บทนำ

การพัฒนาสังคมไทยให้มั่นคงท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนผ่านระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ที่มุ่งสร้างสังคมคุณภาพ สังคมปัญญา และสังคมสมานฉันท์ ผ่านการพัฒนาคนให้มีคุณธรรม วินัย และความสามารถในการพึ่งพาตนเอง (ธีระพล อรุณะกลีกร และคณะ, 2560) การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากโรงเรียน ชุมชน สังคม และครอบครัว อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมส่งผลให้โครงสร้างครอบครัวเปลี่ยนแปลง เกิดปัญหาการหย่าร้างและความห่างเหิน ซึ่งกระทบต่อสภาพจิตใจของเด็กที่ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ ความรัก และความอบอุ่น (กรมสุขภาพจิต, 2558) เด็กที่ขาดการดูแลอาจเผชิญปัญหาการปรับตัว พฤติกรรมเบี่ยงเบน การใช้สารเสพติด และอาชญากรรม รวมถึงปัญหาสุขภาพจิตที่นำไปสู่การฆ่าตัวตายหรือการแยกตัวจากสังคม (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2562) ดังนั้น การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและระบบดูแลช่วยเหลือเด็กอย่างเหมาะสม เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมไทยให้มั่นคงและยั่งยืน

นักเรียนในช่วงวัยรุ่นให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมากกว่าครอบครัว ซึ่งเป็นธรรมชาติของวัยนี้ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นแนวทางสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยอาศัยความร่วมมือจากโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ด้วยหลักการที่ว่าทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นแนวทางสำคัญที่กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขร่วมกันพัฒนา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียนในยุคปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) ระบบนี้เน้นการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาต้องจัดเก็บข้อมูลด้านการเรียน สุขภาพ และพฤติกรรม เพื่อนำไปคัดกรองเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา จากนั้นดำเนินการส่งเสริม ป้องกัน ให้คำปรึกษา และส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเฉพาะทาง หลักสำคัญของระบบนี้คือการยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายครูที่ปรึกษามีทัศนคติที่ดีและได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียน เพื่อให้สามารถให้คำปรึกษาและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรมสุขภาพจิต, 2558)

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งให้ทุกโรงเรียนดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยได้รับความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ระบบนี้มีองค์ประกอบหลัก 5 ประการ ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งช่วยให้เข้าใจพื้นฐานชีวิตและพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคน (กรมสุขภาพจิต, 2563) 2) การคัดกรองนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่ม

มีปัญหา เพื่อให้สามารถดูแลได้ตรงจุด 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและศักยภาพ 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยให้ความสำคัญกับการดูแลเชิงรุกเพื่อลดปัญหาสังคมในอนาคต 5) การส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ หากพบว่านักเรียนต้องการความช่วยเหลือเฉพาะด้าน ระบบนี้เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนได้รับการดูแลที่เหมาะสม ลดปัญหาพฤติกรรม และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้เท่าเทียม ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาสังคมที่มั่นคงและยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

การดำเนินงานในปัจจุบันยังพบอุปสรรคและปัญหาหลายประการ เช่น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดระเบียบวินัย และขาดคุณธรรมจริยธรรมในระดับที่เหมาะสม โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งถือเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ตามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจากผลการศึกษาจะใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ ให้ผู้เกี่ยวข้อง ได้นำไปประกอบการพิจารณา ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานตามองค์ประกอบของกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีความเหมาะสม อันจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการป้องกันปัญหา หรือลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งเป็นอนาคตที่สำคัญของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2567 ผู้บริหาร จำนวน 262 คน ครูผู้สอน จำนวน 2245 คน รวมเป็นจำนวน 2,507 คน(สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2567 ผู้บริหาร จำนวน 81 คน ครูผู้สอน จำนวน 252 คน รวมเป็นจำนวน 333 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Mogan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง จำนวน 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) มีเนื้อหาเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likert five rating scale) แบ่งระดับการปฏิบัติออกเป็น 5 ระดับ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้คุณสมบัติเป็นผู้บริหารที่มีผลงานดีเด่น เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง

2.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยเกี่ยวกับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและการสร้างแบบสอบถาม เลือกวิธีการสร้างแบบสอบถาม และศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert type) สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตามโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถาม นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและความคิดเห็นแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข นำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ตรวจสอบหาความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) หาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence : IOC) ได้ค่า IOC ระหว่าง .80 – 1.00 และ 2) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข นำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาร์ค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98 และพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริงและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ไปเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จากการส่งแบบสอบถามไปจำนวน 333 ชุด ได้รับกลับคืนมาจำนวน 333 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3.2 เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยส่งหนังสือขออนุญาตการเก็บรวบรวมข้อมูลนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 10-15 นาที

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์

3. เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง โดยใช้การทดสอบค่า t- test (Independent samples)

4. เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้ F – test (One way ANOVA) หากพบความแตกต่างกันก็หาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจำแนกตามรายด้าน

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.84	0.59	มาก	5
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.98	0.60	มาก	3
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.11	0.57	มาก	1
4. ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข	4.03	0.55	มาก	2
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	3.90	0.69	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.97	0.51	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.97$, S.D.= 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ($\bar{x} = 4.11$, S.D.= 0.57) รองลงมาคือ ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข ($\bar{x} = 4.03$, S.D.= 0.55) ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 3.84$, S.D.= 0.59) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามตำแหน่ง

สภาพการดำเนินงานตามระบบการ ดูแลช่วยเหลือ	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		t	p- values
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.91	.66	3.83	.58	.71	.48
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.09	.53	3.96	.62	1.12	.27
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	4.13	.48	4.10	.58	.24	.81
4. ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข	4.12	.54	4.02	.55	.96	.34
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	4.12	.67	3.85	.69	1.99*	.05
รวมเฉลี่ย	4.07	.52	3.95	.51	2.21	.06

จากตารางที่ 2 พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 ด้าน คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แหล่งของความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	p-values
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.11 112.81 112.92	2 330 332	.06 .49	.12	.892
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.07 91.78 91.84	2 330 332	.03 .40	.82	.922
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	1.36 64.42 65.78	2 230 332	.68 .28	2.44	.090
4. ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	3.79 46.23 50.03	2 330 332	1.90 .20	9.47*	.000
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	6.54 68.38 74.92	2 330 332	3.27 .30	11.4*	.000
รวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.26 59.47 59.72	2 330 332	.13 .26	.50	.610

จากตารางที่ 3 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 2 ด้าน คือ ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อนักเรียน ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การพัฒนาการรู้จักนักเรียนควรเริ่มจากการสร้างข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนในทุกด้าน เช่น สภาพครอบครัว สภาพจิตใจ และความสามารถพิเศษ การใช้แบบประเมินต่างๆ เช่น แบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์ผู้ปกครองจะช่วยให้ครูและผู้ดูแลเข้าใจนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรจัดให้มีการพบปะระหว่างครูและนักเรียนในกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดี ช่วยให้ครูสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและตอบสนองตามความต้องการของแต่ละคน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน การคัดกรองนักเรียนควรใช้เครื่องมือที่มีมาตรฐาน เช่น การประเมินพฤติกรรมและสภาพจิตใจด้วยแบบประเมินที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานด้านสุขภาพจิต การคัดกรองควรทำทั้งในระดับเริ่มต้นและต่อเนื่องเพื่อให้ครูที่ปรึกษาสามารถระบุปัญหาได้ตั้งแต่ต้นและจัดการได้อย่างทันท่วงที การใช้การสังเกตพฤติกรรมอย่างเป็นระบบจากทั้งครูผู้สอนและผู้ปกครองร่วมกันจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้อง

3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียนต้องมีการสร้างโอกาสให้ทุกคนได้พัฒนาทักษะทางด้านต่างๆ เช่น ทักษะการคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกันในกลุ่ม และการพัฒนาคุณธรรม การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การอบรมพัฒนาทักษะชีวิต การแข่งขันทักษะต่างๆ หรือกิจกรรมจิตอาสาจะช่วยให้นักเรียนรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองและสามารถเรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาภายในตนเองได้ นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมั่นในตัวนักเรียนให้เพิ่มขึ้น

4. ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนต้องมีการวางแผนให้การสนับสนุนเป็นระบบ โดยครูที่ปรึกษาควรให้ความสำคัญกับการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การสอนทักษะการจัดการอารมณ์ การรับมือกับแรงกดดัน และการใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ การติดตามพฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ปัญหาของตนเอง จะช่วยลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน การส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาหรือความต้องการพิเศษไปยังผู้เชี่ยวชาญต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วและตรงจุด โดยครูที่ปรึกษาควรประเมินสถานการณ์

และเลือกช่องทางการส่งต่อที่เหมาะสม เช่น ส่งต่อภายในโรงเรียนไปยังครูที่มีความชำนาญในด้านต่างๆ หรือส่งต่อไปยังหน่วยงานภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง การติดตามผลหลังจากการส่งต่อนักเรียนเพื่อประเมินผลการช่วยเหลือเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ปัญหาถูกแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

1. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษามีการตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ครูที่ปรึกษาและบุคลากรทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้กระบวนการคัดกรอง ส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนทรัพยากรและแนวทางช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา ยืนยง (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2565) ศึกษาาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 1 ด้านคือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ความแตกต่างในด้านการส่งต่อนักเรียนระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอาจเกิดจากบทบาท หน้าที่ และมุมมองที่แตกต่างกันในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารมีหน้าที่กำหนดนโยบายและสนับสนุนการดำเนินงานในภาพรวม จึงอาจมองว่ากระบวนการส่งต่อนักเรียนเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ขณะที่ครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับนักเรียน อาจพบอุปสรรคในทางปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัญจรี เจริญสุข (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยพบว่า การจำแนกตามตำแหน่ง

โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร ทองทา (2563) เรื่องการศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีผู้บริหารและครูผู้สอนตำแหน่งต่างๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาภาคกลางพบว่า ภาพรวมการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีบุคลากรจำนวนต่างกัน สถานศึกษาขนาดใหญ่มีบุคลากรมาก และมีครูผู้สอนครบถ้วนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงสามารถ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อนักเรียน และได้มากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็กที่มีบุคลากรน้อยกว่า ไม่สามารถดำเนินการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธพร พลสิทธิ์พรพงศ์ และกัลยมน อินทุสุต (2566) การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษายุคดิจิทัล ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน รวมถึงปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนะโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ผกากรอง ดั่งสุข และ จรัส อติวิทยากรณ์ (2568) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในภาพรวมและรายด้าน การจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่รายด้านพบว่าด้านการคัดกรองนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาควรเน้นที่ 5 ด้านหลัก ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน และการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาหรือความต้องการพิเศษไปยังผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งในแต่ละด้านควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ ด้วยการใช้เครื่องมือประเมินที่มีมาตรฐาน การสร้างโอกาสในการพัฒนาและการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิต และการติดตามผลการดำเนินการเพื่อให้แน่ใจว่าปัญหานักเรียนได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีความสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนานักเรียนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ ชนกมณัฐ แสงสี และทินกฤตพัชร รุ่งเมือง (2564) วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี และพระนครศรีอยุธยา พบว่า เพื่อพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลัก ตั้งคณะกรรมการกำหนดวัตถุประสงค์ และปฏิทินการปฏิบัติงาน ดำเนินการตามแผนที่กำหนด โดยผู้บริหาร ครู

และบุคลากรทุกฝ่ายร่วมมือกัน ตรวจสอบประเมินผล นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมจัดทำรายงานสรุปผล ปรับปรุงพัฒนา นำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงาน และเผยแพร่ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีความสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรืออยู่ในภาวะเสี่ยงให้ได้รับโอกาสพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งมีแนวทางพัฒนาโดยเน้นการอบรมครู และบุคลากรให้มีทักษะด้านการให้คำปรึกษา นำเทคโนโลยีมาใช้ติดตามนักเรียน สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน รวมถึงปรับปรุงกระบวนการช่วยเหลือให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ หากดำเนินการได้ดี จะช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ มีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังนั้นสถานศึกษาควร จัดทำโปรไฟล์นักเรียน สร้างโปรไฟล์นักเรียนที่มีข้อมูลพื้นฐานและพฤติกรรมของนักเรียน ใช้เครื่องมือประเมินและการสังเกตพฤติกรรม การใช้แบบสอบถามหรือเครื่องมือประเมิน สื่อสารและร่วมมือกับผู้ปกครอง การพูดคุยและมีการประชุมกับผู้ปกครอง 2) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิต การอบรมด้านการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม การใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมสร้างความมั่นใจในตนเอง การประกวดความสามารถ หรือการฝึกฝนด้านการสื่อสาร การทำโครงการต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ทักษะในการปฏิบัติจริง การสนับสนุนการเรียนรู้แบบร่วมมือ และ มีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 และ 2) ศึกษาการพัฒนาครูในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสุขภาพจิต. (2558). รายงานสถานการณ์สุขภาพจิตเด็กและเยาวชนไทย. สำนักวิจัยและพัฒนา กรมสุขภาพจิต. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต. (2563). แนวทางการประเมินพฤติกรรมเด็กและเยาวชนโดยใช้แบบวัด SDQ. สำนักพัฒนาสุขภาพจิต. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.

- ชนกมณัฐ แสงสี และ ทินกฤตพัชร รุ่งเมือง. (2564). แนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีและพระนครศรีอยุธยา. วิทยาลัยการศึกษา, จังหวัดนนทบุรี.
- จิราพร ทองทา. (2563). การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนที่มีผู้บริหารและครูผู้สอนตำแหน่งต่างๆ ในเขตพื้นที่การศึกษาภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผกากรอง ดั่งสุข และจรัส อติวิทยากรณ์. (2568). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 1. วารสารบริหารการศึกษาไทย, 12(3), 112-126.
- พัชรพร พลสิทธิ์พรพงศ์ และกัลยมน อินทุสุต. (2566). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษายุคดิจิทัล ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 32(2), 45-59.
- ธีระพล อรุณะกลีกร, และ คณะ. (2560). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างสังคมปัญญา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นัญจรี เจริญสุข. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). วิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและวิธีการ (พิมพ์ครั้งที่ 10). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2565). ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนธัญบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัด ปทุมธานี. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- รัตนา ยืนยง. (2566). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). รายงานการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). แนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในยุคปัจจุบัน. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2562). รายงานสถิติสุขภาพจิตและพฤติกรรมเด็กและเยาวชนไทย. สำนักยุทธศาสตร์สุขภาพแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.

หนังสือและบทความทางวิชาการ

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 33(1), 67.